

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять з навчальної дисципліни

«Менеджмент інновацій в міжнародному бізнесі»

для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування»

спеціальності 073 «Менеджмент» освітнього рівня «магістр»

Затверджено
редакційно-видавничою
радою університету,
протокол № 2 від 27 червня 2024 р.

Харків
НТУ «ХП»
2024

Методичні вказівки до практичних занять з навчальної дисципліни «Менеджмент інновацій в міжнародному бізнесі» : для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» освітнього рівня «магістр» / уклад. А. В. Івахненко ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Харків : НТУ «ХПІ», 2024. – 11 с.

Укладач А. В. Івахненко

Рецензент О. Ю. Лінькова

Кафедра менеджменту

ЗМІСТ

Вступ	4
Практичне заняття 1.	
Тема: Зміст та сучасні завдання менеджменту інновацій в міжнародному бізнесі. Еволюція інноваційної діяльності в міжнародних компаніях	5
Практичне заняття 2.	
Тема: Місце інновацій в діяльності міжнародних компаній. Виконання інноваційних проектів в міжнародному бізнесі. Планування інноваційної діяльності в короткостроковому і довгостроковому періодах.	5
Практичне заняття 3.	
Тема: Підходи, що використовуються для оцінки економічної доцільності інноваційних проектів в міжнародному бізнесі. Очікування та розрахунок економічної та соціальної ефективності під час імплементації інновацій	6
Практичне заняття 4.	
Тема: Менеджмент підрозділів з розробки та адаптації інноваційних продуктів в міжнародних компаніях. Фінансування інноваційно - технологічної діяльності. Сучасні проектні R&D команди	7
Практичне заняття 5.	
Тема: Вплив чинників зовнішнього і внутрішнього середовища на діяльність компаній. Інноваційні ризики. Виникнення та запобігання ризиків в менеджменті інновацій в міжнародному бізнесі	7
Практичне заняття 6.	
Тема: Планування поступових та проривних інновацій в міжнародному бізнесі за допомогою сучасного інструментарію. Принципова відмінність поступових та проривних інновацій. Прибутковість поступових і проривних інновацій	8
Практичне заняття 7.	
Тема: Учасники процесу комерціалізації і трансферу науково – технічних інновацій в міжнародному бізнесі. Донори і реципієнти інновацій. Інформаційна складова в процесі обміну та передачі інновацій	9
Практичне заняття 8.	
Тема: Вплив менеджменту інновацій на розвиток міжнародних компаній на сучасному етапі і можливі напрямки подальшого розвитку менеджменту інновацій в міжнародному бізнесі	9
Список літератури	11

Вступ

Дисципліна «Менеджмент інновацій в міжнародному бізнесі» є важливим компонентом для формування у студентів розуміння ключових концепцій, принципів та інструментів, які лежать в основі управління інноваціями в сучасних глобалізованих економіках. Інновації стають визначальним чинником успіху для компаній, які прагнуть не лише вижити в умовах жорсткої міжнародної конкуренції, а й досягти стратегічної переваги на глобальних ринках. Сучасний бізнес стикається з динамічними змінами, які вимагають від компаній гнучкості, адаптивності та здатності швидко реагувати на нові технологічні, соціальні та економічні виклики. У цьому контексті інновації не лише дозволяють компаніям розробляти нові продукти та послуги, але й кардинально змінюють підходи до ведення бізнесу, взаємодії з клієнтами, організації внутрішніх процесів та управління людським капіталом.

Міжнародний аспект інноваційного менеджменту є надзвичайно важливим, оскільки глобалізація суттєво змінила правила гри для бізнесу. Сьогодні компанії мають можливість не лише працювати на внутрішніх ринках, але й активно брати участь у міжнародних ланцюгах створення вартості, співпрацюючи з партнерами з усього світу. Така міжнародна інтеграція надає бізнесу нові можливості для розвитку інноваційної діяльності, але водночас створює додаткові виклики, пов'язані з різними регуляторними режимами, культурними відмінностями, умовами конкуренції та технологічним розвитком у різних країнах. Курс «Менеджмент інновацій в міжнародному бізнесі» має на меті дати студентам цілісне розуміння того, як інноваційні процеси інтегруються в міжнародну бізнес-систему, як компанії можуть ефективно управляти інноваціями на глобальному рівні, а також як адаптувати свої стратегії до вимог різних ринків.

Студенти цього курсу ознайомляться з основними моделями інноваційного менеджменту, інструментами для планування і впровадження інноваційних проєктів, а також підходами до оцінки їхньої ефективності. Особливу увагу буде приділено аналізу ролі технологій, інтелектуальної власності та науково-технічного прогресу в розвитку міжнародного бізнесу. Окрім цього, курс висвітлює питання комерціалізації інновацій, оцінки ризиків, що виникають у процесі розробки нових продуктів і технологій, а також методи управління цими ризиками. Значну увагу буде приділено практичним аспектам реалізації інноваційних проєктів у міжнародному контексті, що допоможе студентам краще зрозуміти, як глобальні компанії використовують інновації для досягнення своїх стратегічних цілей.

Дисципліна «Менеджмент інновацій в міжнародному бізнесі» допоможе студентам не лише оволодіти теоретичними знаннями, але й розвинути практичні навички, необхідні для ефективного управління інноваційними процесами на міжнародному рівні. Сучасні менеджери повинні мати широкий спектр компетенцій, що включають здатність до стратегічного мислення, креативності, розуміння культурних і технологічних трендів, а також вміння працювати в умовах невизначеності та швидких змін.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1.

Тема: Зміст та сучасні завдання менеджменту інновацій в міжнародному бізнесі. Еволюція інноваційної діяльності в міжнародних компаніях.

План заняття:

1. Питання для обговорення:

Які основні завдання стоять перед менеджментом інновацій в сучасному міжнародному бізнесі?

Як еволюція інноваційної діяльності вплинула на конкурентоспроможність міжнародних компаній?

Які фактори сприяють успішному впровадженню інновацій в міжнародних компаніях?

Які найбільші виклики виникають під час управління інноваційними проектами?

Яка роль менеджера в процесі інноваційної діяльності?

Дискусія:

1. Проаналізуйте кейс успішної інноваційної компанії та визначте, які чинники сприяли її успіху.
2. Розробіть план дій для компанії, яка хоче поліпшити свою інноваційну діяльність на міжнародному ринку.

2. Вирішення задач

Задача

1:

Міжнародна компанія "А" інвестує \$500,000 у розробку нового продукту. Очікується, що через 2 роки цей продукт принесе прибуток у розмірі \$800,000. Визначте чистий приведений дохід (NPV) за умови, що ставка дисконту становить 10%.

Задача

2:

Компанія "Б" провела оцінку інноваційної діяльності та визначила, що витрати на інноваційний проект склали \$300,000, а очікуваний дохід від реалізації проекту через 1 рік становитиме \$450,000. Розрахуйте рентабельність інвестицій (ROI) для цього проекту.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2.

Тема: Місце інновацій в діяльності міжнародних компаній. Виконання інноваційних проектів в міжнародному бізнесі. Планування інноваційної діяльності в короткостроковому і довгостроковому періодах.

План заняття:

1. Питання для обговорення:

Яке місце займають інновації в стратегії міжнародних компаній?

Як відрізняються короткострокове і довгострокове планування інноваційної діяльності?

Які ключові етапи виконання інноваційних проектів можна виділити?

Як виміряти успішність інноваційного проекту?

Які методи планування інновацій можна застосувати в міжнародному бізнесі?

Дискусія:

1. Складіть короткостроковий і довгостроковий план для інноваційного проекту міжнародної компанії.
2. Проаналізуйте реальний проект і визначте його сильні та слабкі сторони.

2. Вирішення задач

Задача

1:

Компанія планує інвестувати \$1,200,000 у короткостроковий інноваційний проект, який передбачає запуск нового продукту. Очікується, що протягом першого року проект принесе прибуток у розмірі \$1,800,000. Розрахуйте річну рентабельність інвестицій (ARR).

Задача

2:

Компанія "В" вирішила впровадити нову технологію для покращення виробничих процесів. Витрати на реалізацію технології становлять \$600,000, а передбачуваний дохід протягом 5 років складе \$1,000,000. Розрахуйте середньорічний дохід від цього проекту.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3.

Тема: Підходи, що використовуються для оцінки економічної доцільності інноваційних проектів в міжнародному бізнесі. Очікування та розрахунок економічної та соціальної ефективності під час імплементації інновацій.

План заняття:

1. Питання для обговорення:

Які основні методи оцінки економічної доцільності інноваційних проектів?

Яка роль соціальної ефективності в оцінці інноваційних проектів?

Як оцінка ризиків впливає на прийняття рішень про інноваційні інвестиції?

Які приклади можна навести для ілюстрації економічної та соціальної ефективності інновацій?

Як застосування аналітичних інструментів може покращити процес оцінки?

Дискусія:

1. Проведіть оцінку економічної доцільності уявного інноваційного проекту, використовуючи один з методів.
2. Розрахуйте соціальну ефективність інноваційного проекту на прикладі реальної компанії.

2. Вирішення задач

Задача 1:

Для оцінки економічної доцільності інноваційного проекту компанія "Г" використовує метод дисконтованих грошових потоків. Очікується, що проект

принесе \$200,000 на рік протягом 5 років. Ставка дисконту — 8%. Розрахуйте чистий приведений дохід (NPV) проекту.

Задача 2:

Компанія "Д" вирішила впровадити інноваційний продукт, вартість якого становить \$1,000,000. Прогнозується, що дохід від реалізації продукту через 3 роки складе \$1,500,000. Розрахуйте коефіцієнт прибутковості (Profitability Index).

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4.

Тема: Менеджмент підрозділів з розробки та адаптації інноваційних продуктів в міжнародних компаніях. Фінансування інноваційно - технологічної діяльності. Сучасні проектні R@D команди.

План заняття:

1. Питання для обговорення:

Які особливості управління підрозділами R&D в міжнародних компаніях?

Які фактори впливають на фінансування інноваційної діяльності?

Які є сучасні тенденції у формуванні проектних команд для R&D?

Як адаптувати інноваційні продукти до різних ринків?

Яка роль комунікації в командах R&D?

Дискусія:

1. Розробіть стратегію фінансування для інноваційного проекту.
2. Створіть структуру проектної команди R&D для розробки нового продукту.

2. Вирішення задач

Задача 1:

Підрозділ R&D компанії "Е" має бюджет у \$400,000 на розробку нового продукту. Після аналізу витрат та доходів, планується, що дохід від продажу продукту через рік становитиме \$600,000. Розрахуйте рентабельність інвестицій (ROI) для цього підрозділу.

Задача 2:

Компанія "Ж" планує реалізувати інноваційний проект з витратами \$800,000. Очікується, що протягом двох років проект принесе дохід у розмірі \$1,200,000. Розрахуйте чистий приведений дохід (NPV), якщо ставка дисконту становить 10%.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5.

Тема: Вплив чинників зовнішнього і внутрішнього середовища на діяльність компаній. Інноваційні ризики. Виникнення та запобігання ризиків в менеджменті інновацій в міжнародному бізнесі.

План заняття:

1. Питання для обговорення:

Які зовнішні та внутрішні чинники впливають на інноваційну діяльність?

Як оцінити ризики, пов'язані з інноваційною діяльністю?

Які стратегії існують для запобігання інноваційним ризикам?

Які приклади успішного управління ризиками можна навести?

Як змінюються ризики в залежності від етапу життєвого циклу продукту?

Дискусія:

1. Проведіть аналіз ризиків для інноваційного проекту на основі даних компанії.
2. Розробіть план дій щодо зменшення ризиків у процесі реалізації інноваційного проекту.

2. Вирішення задач

Задача 1:

Компанія "З" оцінює ризики інноваційного проекту з витратами \$500,000. Після оцінки ризиків було визначено, що ймовірність успіху проекту складає 70%. Розрахуйте очікуваний дохід від проекту, якщо очікуваний дохід від успішної реалізації становить \$900,000.

Задача 2:

Для аналізу ризиків компанія "Г" провела SWOT-аналіз і виявила, що вартість потенційних втрат у випадку невдачі проекту може скласти \$300,000. Розрахуйте ризик невдачі проекту, якщо загальні витрати на проект становлять \$1,200,000.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6.

Тема: Планування поступових та проривних інновацій в міжнародному бізнесі за допомогою сучасного інструментарію. Принципова відмінність поступових та проривних інновацій. Прибутковість поступових і проривних інновацій.

План заняття:

1. Питання для обговорення:

Які основні відмінності між поступовими та проривними інноваціями?

Як планувати поступові і проривні інновації?

Які інструменти використовуються для оцінки прибутковості інновацій?

Як вирішити, яку інновацію розвивати — поступову чи проривну?

Які приклади поступових і проривних інновацій ви можете навести?

Дискусія:

1. Розробіть план для реалізації поступової інновації.
2. Оцініть прибутковість проривної інновації на прикладі реального кейсу.

2. Вирішення задач

Задача 1:

Компанія "К" реалізує поступову інновацію, вартість якої складає \$1,000,000. Очікується, що щорічний прибуток від цієї інновації становитиме \$300,000 протягом 5 років. Розрахуйте чистий приведений дохід (NPV) за ставки дисконту 10%.

Задача 2:

Компанія "Л" запускає проривну інновацію з початковими витратами \$1,500,000. Очікується, що дохід протягом перших трьох років складе \$2,500,000. Розрахуйте рентабельність інвестицій (ROI) для цього проекту.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7.

Тема: Учасники процесу комерціалізації і трансферу науково – технічних інновацій в міжнародному бізнесі. Донори і реципієнти інновацій. Інформаційна складова в процесі обміну та передачі інновацій.

План заняття:

1. Питання для обговорення:

Які основні учасники процесу комерціалізації інновацій?

Яка роль донорів і реципієнтів у трансфері технологій?

Як інформаційні технології впливають на процес передачі інновацій?

Які проблеми можуть виникнути під час комерціалізації інновацій?

Які приклади ефективного обміну інноваціями існують на міжнародному ринку?

Дискусія:

1. Розробіть модель співпраці між донорами та реципієнтами інновацій.

2. Проаналізуйте реальний кейс успішного трансферу технологій і визначте ключові чинники успіху.

2. Вирішення задач

Задача 1:

Компанія "М" залучила \$200,000 від донорів для розробки інноваційного продукту. Очікується, що цей продукт принесе \$350,000 доходу через 2 роки. Розрахуйте чистий прибуток і рентабельність інвестицій (ROI).

Задача 2:

В рамках проекту з трансферу технологій компанія "Н" витратила \$150,000 на адаптацію інновацій. Очікується, що через рік проект принесе дохід у розмірі \$250,000. Розрахуйте коефіцієнт прибутковості (Profitability Index).

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 8.

Тема: Вплив менеджменту інновацій на розвиток міжнародних компаній на сучасному етапі і можливі напрямки подальшого розвитку менеджменту інновацій в міжнародному бізнесі.

План заняття:

1. Питання для обговорення:

Як менеджмент інновацій впливає на конкурентоспроможність міжнародних компаній?

Які сучасні тренди в менеджменті інновацій ви спостерігаєте?

Які можливі напрямки розвитку менеджменту інновацій в майбутньому?

Як зміна технологій впливає на стратегії управління інноваціями?

Які виклики стоять перед менеджерами в умовах швидко змінюваного середовища?

Дискусія:

1. Розробіть стратегію розвитку інноваційної діяльності для міжнародної компанії.
2. Проаналізуйте можливі майбутні зміни в менеджменті інновацій в контексті глобалізації.

2. Вирішення задач

Задача 1:

Міжнародна компанія "О" планує збільшити бюджет на інноваційні проекти на 15%, який на даний момент становить \$1,000,000. Розрахуйте новий бюджет.

Задача 2:

Компанія "П" здійснює інвестиції в нові технології. У минулому році витрати на інновації становили \$800,000, а дохід — \$1,200,000. Розрахуйте рентабельність інвестицій (ROI) та порівняйте з попереднім роком, де ROI становив 25%.

Список джерел інформації

1. Kadareja A. External Risks of Innovation Projects / Kadareja A. Innovation Management. – URL: <https://innovationmanagement.se/2012/08/20/external-risks-of-innovation-projects>
2. Ярема Т. В. Глобальні виміри інноваційної сили Європейського Союзу : монографія / Т. В. Ярема, О. І. Заяць, М. М. Палінчак. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. – 232 с.
3. Lundvall B. A. National Systems of Innovation. Towards a Theory of Innovation and Interactive Learning / Lundvall B. A. – London : Pinter Publishers, 1992. – 266 p.
4. Горовий Д. А. Інвестиційне забезпечення впровадження інновацій на промисловому підприємстві з урахуванням ризиків : монографія / Д. А. Горовий, А. В. Івахненко, О. В. Манойленко ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : Видавець Іванченко І. С., 2023. – 242 с.
5. European Commission Industry 5.0. 2021. – URL: https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/research-area/industrial-research-and-innovation/industry-50_en
6. Foss, N. J. Business models and business model innovation: Between wicked and paradigmatic problems / Foss, N. J., Saebi T. // Long Range Planning. – August 2017. – Ch. 1. – P. 1–38. – https://www.researchgate.net/publication/318906296_Business_models_and_business_model_innovation_Between_wicked_and_paradigmatic_problems
7. Комерціалізація інновацій: монографія / заг. ред. Ілляшенка С. М., Біловодської О. А. – Суми : Триторія, 2020. – 263 с.
8. Mission of Ukraine to the European Union Science and Technologies, Cooperation in the Field of Space. – 2021. – URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/en/2633-relations/galuzeve-spivrobotnictvo/nauka-i-tehnologi-icpivrobotnictvo-u-sferi-kosmosu>
9. Rin M. Venture capital and innovation strategies / Marco Da Rin, M. F. Penas // Industrial and Corporate Change. – 2017. – Vol. 26, № 5. – P. 781–800.
10. Івахненко А. В. Застосування інноваційних бізнес-моделей в управлінні інноваціями на підприємствах в умовах ризиків / А. В. Івахненко, Д. А. Горовий // Науковий вісник Одеського національного економічного університету : зб. наук. праць. – 2020. – № 3–4 (276–277). – С. 103–111.
11. Forbes The World's Most Innovative Companies. – 2022. – URL: <https://www.forbes.com/innovative-companies/list>.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до практичних занять з навчальної дисципліни
«Менеджмент інновацій в міжнародному бізнесі»
для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 073 «Менеджмент» освітнього рівня «магістр»

Укладач ІВАХНЕНКО Андрій Володимирович

Відповідальний за випуск доц. Прохоренко О. В.

Роботу до видання рекомендував доц. Лінькова О. Ю.

У авторській редакції

План 2024 р., поз. 706

Підп.до друку 27.06.2024 р.
Гарнітура Times New Roman.

Видавець Видавничий центр НТУ «ХП».
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 5478 від 21.08.2017 р.
61002, Харків, вул. Кирпичова, 2

Самостійне електронне видання